

Vlivy ovlivňující braní ryb

 MIROSLAV POUPA

Každý z vás to už určitě zažil. Jednou nestačíte obsluhovat oba pruty a o den později jste u vody zcela zbyteční... V každém případě má smysl přemýšlet o tom, co se vlastně stalo, co bylo příčinou tak nenadálé změny a vzít si z toho ponaučení.... Ponaučení? Lze to vůbec? Existuje spousta faktorů (i kombinace více faktorů najednou), na kterých závisí náš úspěch, či neúspěch. Jsou to ty, které ovlivnit můžeme (např. nástraha, montáž, výběr revíru,...) a pak ty, na které nemáme zcela žádný vliv a můžeme se jim pouze přizpůsobit (počasí, roční doba,...). V následujících řádcích jsem se zaměřil pouze na faktory, které sice neovlivníme, ale můžeme se snažit jim alespoň trochu porozumět. Bohužel až tak docela jednoduché to není. Po přečtení následujících řádků možná zjistíte, že jste sami na vlastní kůži prožili situaci, která byla zcela odlišná od toho, co jsem popsal.... To je zcela v pořádku, kapří chování nelze nikdy zcela přesně odhadnout (ještěže tak!!!), ale zřejmě vás to přinutí si u vody více všimnout i vlivů počasí a poté získanou praxi konfrontovat s teorií...A to už je krok dopředu!

Tak tedy jdeme na to!

VLIVY PŘÍRODY

Tepelné záření je klíčem k veškerému životu, tedy i k životu kaprů, protože ovládá životní cyklus každého jezera, teplotu vody, množství kyslíku v ní rozpuštěného a množství světla, které jí proniká. Další faktory jako jsou vítr, déšť a tlak vzduchu mají rovněž významný vliv na chování kaprů.

1) Vít - má tři hlavní účinky: **napomáhá okysličování vody** a tím k vytváření příznivého prostředí pro život kaprů. Kapr je sice schopen přežít i při velmi nízkých hodnotách ve vodě rozpuštěného kyslíku, ale v dobře prokysličené vodě lépe a tím pádem více potravu přijímá a rychleji roste. Jižní a západní vítr bývá tedy příhodnější (je-li vítr teplejší nežli voda, platí to dvojnásob, velké plus v zimě!), to

však neznamená, že severní a východní větry jsou vždy nepříznivé. Zejména v létě ochlazují a okysličují vodu, čímž podporují potravní aktivitu ryb. Vítr též **napomáhá koncentraci potravy** v návětrných (tam kam vítr fouká) stranách jezer (nafouká tam zooplankton a fytoplankton) a ještě k tomu způsobuje podvodní proudění, čímž naruší spodní část jezera a odkryje nové zdroje potravy. Dojde k zčeření dna, a to mají kapři skutečně rádi. Existuje-li převládající směr větru na dané lokalitě, je pravděpodobné, že návětrná strana bude bohatší na přirozenou potravu. **Termoklimatický efekt** - týká se jezer hlubších než cca 10 m. Slunce není schopno prohřát celý sloupec vody, existuje zde oblast dramatické změny teploty (= termoklima) někde mezi 5 – 10m hloubky. Studenější voda je

hustší, než voda teplejší, proto se drží u dna. Vrchní vrstvy dokážou vstřebávat kyslík z povrchu vody, ale studenější vrstvy to nedokážou a jsou tedy na kyslík mnohem chudší. Následkem tohoto efektu je výskyt velmi malého množství přirozené potravy v hloubkách větších, než 10 m. Když vane vítr, narušuje to rovnováhu termoklimatu a voda v závětrném (odkud vítr fouká) konci jezera je smíchána, čímž umožňuje, aby kyslík pronikal i do nižších vrstev vody. Čerstvé potravní položky mohou být umístěny právě v této oblasti. A tak, když vane nový vítr na hlubokém jezeře, zvažte, kde se dostat po větru do závětrného konce této vody, protože to může být místo, kde se kapři za těchto povětrnostních podmínek pravděpodobně budou zdržovat (je to trochu zmatek,

ale při troše soustředění se to dá pochopit, uff)

2) Tlak vzduchu - ovlivňuje množství kyslíku, které je voda schopna vstřebat z atmosféry prostřednictvím povrchu jezera. Čím vyšší je tlak, tím více kyslíku je možno vstřebat a naopak. Testík - vlaštovky létají vysoko - hmyz, kterým se živí, je nesen vzhledem k vysokému tlaku (parné a klidné dny) vzduchem. Tlak vzduchu také ovlivňuje plyny, které jsou obsaženy v plynovém měchýři kapra - pokud se tlak zvýší, částičky plynu jsou přitahovány blíže k sobě a tím působí jako vnitřní kompresor, který tlačí na plynový měchýř - to způsobí nezájem ryby - např. horké letní počasí - kapr se pohybuje jen velice líně a téměř nepřijímá potravu. Pozitivně tedy působí především klesající tlak nebo i dlouhodobě nízký tlak (dostatek kyslíku, čerení,

nižší úroveň osvětlení), naopak na kolísání tlaku nahoru dolů nebo na dlouhodobě vysoký tlak většinou ryby reagují negativně. Účinky bouře - před bouří je dusno (tlak se hromadí a stoupá) - cítíme nedostatek kyslíku. Tentýž nedostatek, a to snad ještě hlubší, pocítují i ryby - po začátku bouře se začínou cítit lépe (něco jako účinky tabletky na špatné trávení). Voda se ochladí dešťovými kapkami, které zároveň do vody přináší kyslík a hostina může začít. Nemusí to však být pravda, pokud po bouři následuje déletrávající ochlazení (ryby jsou apatické cca. 3 následující dny).

3) Roční období - kapr přijímá potravu po celý rok, ale s různou intenzitou v různých ročních dobách. Jaro - kapr je po zimě vysílený, ve vodě je relativně málo přirozené potraviny, snaží se nabrat sílu k „milostným hrátkám“ - s oteplující se

vodou vzrůstá jeho potravní aktivita, protože se ve vodě vyskytuje čím dál tím více přirozené potraviny. Období před a zejména po tření bývá velice úspěšné - chce to „jen“ trefit tu správnou dobu. V pozdním jaru znepríjemňují chytání květy olší, topolů a jiných stromů (vata, která se lepí na vlasec). V tomto období ryby zpravidla příliš neberou (snad pojídají květ???, v tom nemám jasno), neznámá to však, že kapra nelze ulovit! Léto - spousta přirozené potraviny, vrchol kapří aktivity. Při déletrávajících vedrech klesá obsah kyslíku ve vodě (teplota vody > 25°C) a kapr se stává líným a apatickým vůči potravě. Dobrá šance na ulovení je v noci, nebo brzy ráno a dále pak v proudnějších částech řek, pod jezy a při změně počasí (déšť, vítr, ochlazení) - více kyslíku. Z praxe mám však potvrzeno, že i v parných dnech se dají kapři úspěšně lovit v nadjezí. Podzim - klesá množství

přirozené potraviny, kapři začínají shánět potravu, aby si udělali dostatečnou tukovou zásobu k přežití zimy. Zřejmě nejnadhodnější doba k ulovení trofejního kusu. Zima - při teplotě menší než 10°C se ryby stahují do hlubších míst a do překážek, kde hodlají přezimovat. Potravní aktivita klesá se snižující se teplotou vody. Kapr přijímá potravu jen ojedinele (i jednou za několik dní) a zpravidla velice opatrně, neplýtvá energií při shánění potraviny (spíš čeká, co mu voda přinese). Stačí mu málo k nasycení (produkce trávicích enzymů ve střevě je závislá na teplotě vody). Stále je však šance na ulovení kapra zejména při nenadálém oteplení, které způsobí zakalení a vzduť hladiny řek - prší a fouká teplejší vítr (většinou od J, JZ). Chce to být jen včas na správném místě a mít notnou dávku štěstí. Špatné jsou jasné mrazivé dny a noci.

4) Proudění - tato kapitola se týká především lovu na řekách, které

jsou mnohem více než větrem ovlivňovány proudem vody. Zvyšuje-li se proudění vody po deštích (ne jednorázový plavák!) zvyšuje se zpravidla i potravní aktivita ryb. Pokud byl předtím na řece delší dobu nižší průtok vody, máte velkou naději na úspěch (podobně to platí i na stojatých vodách - zvyšující se hladina). Dobré - ustálený mírně zvýšený stav vody, pozvolna stoupající hladina, opadá-li voda a zároveň dochází k pročišťování - např. Jizera - při prudkých deštích v horních částech řeky je voda zbarvena buď do červenohněda (půda v okolí Železného Brodu) nebo do barvy bílé kávy (vliv povodí Mohelky) - pokud je zákal již jen minimální, je dobrá šance na chycení pěkné ryby. Špatné - nízký stav vody, neustálé kolísání hladiny (paradox - Jizera - elektrárny neustále několikrát denně způsobují kolísání hladiny řeky a snižování či zvyšování průtoku - neznámá to však, že nelze chytit kapra za takových podmínek)

5) Vliv měsíce - měsíc je spolu se sluncem jednou z hnacích sil všeho živého na této planetě. Pokud tedy ovlivňuje např. příliv a odliv, růst hub a spoustu jiných procesů v přírodě, tak by mohl mít vliv i na ryby. To, že o vlivu měsíce na braní ryb víme zatím jen málo, neznámá, že neexistuje. Jsem přesvědčen, že nějaká souvislost tu bude. Ale jaká? Je možné, že se jedná o podpůrný faktor, který pozitivně působí v kombinaci s jinými vlivy (vítr, tlak), nebo je to naopak hlavní faktor a ty ostatní jsou podpůrné. Je to zatím jedna velká neznámá. Někteří z nás jsou ochotni odprísáhnout, že úplněk má zcela zásadní vliv na braní ryb (já o tom nejsem přesvědčen, i když můj doposud největší kapr zabral právě při úplňku). Poslední tři roky se snažím se svými přáteli něco kloudného o tomto vlivu vypořádat, avšak výsledky jsou doposud spíše nepřesvědčivé. Jedno je však jisté. Úplněk má pozitivní vliv při lovu v okolí břehu a na mělčinách. Je to však spíše způsobeno tím, že měsíční svit aktivuje všelijakou vodní havěť, která slouží jako potrava rybám. Jedná se tedy spíše o vliv světla než o magickou sílu měsíce.

denní dobou (svítání, soumrak, noc), aktuálním počasím (zataženo) nebo přikalením vody. Jak si ale vysvětlit, na mnoha revírech zcela běžnou věc, záběr „poledňáka“?

OSTATNÍ VLIVY

6) Intenzita světla - opět diskutabilní faktor. Kapří potravní aktivita je zřejmě vyšší při nižší úrovni osvětlení. To může být způsobeno např.

7) Vlastní charakteristiky daného kapra - tvar jeho tlamy, velikost hlavy, tvar těla, apod. - i kapři mají své

vlastní individuální charakteristiky. Ne všichni kapři přijímají potravu v ideálních potravních podmínkách a ne všichni kapři přestávají přijímat potravu při špatných potravních podmínkách. Určitě jste se už někdy ocitli v situaci, že vám z vašich osvědčených háček na jiném revíru, než kde obvykle chytáte, najednou padají ryby. Stejně tak určité revíry mají svá specifika v odlišnosti záběrů (někde jen píp, jinde hrčák,...) je to samozřejmě dáno i rybářským tlakem na daný revír...

8) Rybářský tlak - jsou-li kapři znovu a znovu ulovováni na určitý typ koncové udice nebo nástrahy, nebo dokonce na určitém místě či v určitou dobu, mohou změnit své normální potravní zvyky, aby se tak vyhnuli neustálému zasekávání. Začnou si spojovat výše uvedené s nebezpečím - velké množství rybářů, a tím i velké množství natažených vlasců ve vodě, může kapry zcela vystrašit, stejně tak jako časté přehazování udic. Kapr v takové situaci zpravidla nepřijímá potravu. Řešení: „být odlišný“ - použít jinou montáž, jinou nástrahu, chytat v jinou dobu (noc), zvolit jiný způsob vnadění...

9) Důvěra v nabízenou potravu - vzbudit u kapra pocit, že předkládaná návnada (nástraha) je pro něj „to pravé ořechové“ - atraktivní

(chutná, voňavá) a hlavně bezpečná. Pak se zvyšuje šance na ulovení, protože kapr má k dané potravě důvěru a sbírá ji tak méně ostražitě (stejně tak rybář musí věřit v to, co nabízí). Po diskuzích se svými přáteli jsem přesvědčen i o tom, že někteří kapři preferují sladké příchutě, jiní masové, nebo kořeněné a některým je to zcela jedno.

10) Faktor zvyku - kapr je tvor přizpůsobivý, proto si časem zvykne i na hluk (silnice, železnice,...) a začne jej brát za běžnou součást svého života. V určitých případech si rušivé elementy může začít spojovat i s možností získání potravy! Konkrétně hluk, který působí koupající se lidé nebo projíždějící lodě - v obou případech dojde ke zvržení dna, a tím tedy k odkrytí nových potravních zdrojů. Uvedu příklad: V dobách dávno minulých jsem rybařil na Máchově jezere. Rybáři,

evidentně znali místních poměrů, vždy živě debatovali v kroužku mimo dosah svých prutů, avšak jejich „družná zábava“ vždy ustala s blížícím se parníkem plným výletníků. Důvod byl jediný - projíždějící parník zvrátil dno a ryby se pustily do hostiny.

11) Faktor štěstí - asi nemá smysl se o tom dlouho rozepisovat... Můžete mít skvělé znalosti, můžete být skvěle připraveni, ale pokud vám bude chybět ten pověstný kousek štěstíčka, tak občas budete zcela bez šance. Na vlastní kůži to už určitě zažil každý z nás. Do této skupiny lze zařadit i štěstí začátečníků.

Tak, a máme to za sebou... A co bylo vlastně mým cílem? Přinutit vás se trochu zamyslet... Zamyslet se nad tím, že správné vyhodnocení dané situace a přizpůsobení

se daným podmínkám má rozhodující vliv na celkovém úspěchu či neúspěchu. Bohužel až příliš často vidám rybáře, kteří stále sází především na kvalitní krmení a drahé vybavení, aniž by do rybařiny zapojili cit a především hlavu.

S pozdravem „Co sežereš, nechytíš“ Miras – Mirek Poupa z Kapří Pohody

Zdroje informací:
Poznej krásu kaprařiny - Simon Crow a Rob Hughes
Úspěšné udice na kapry - Kevin Maddocks, Julian Cundiff
Lov kaprů na českých vodách - Michal Kučera
české rybářské časopisy a Carpworld anglické weby
postřehy mých přátel i mé vlastní

